

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламациі неопечатані вільні від порту. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і принагні донесени по 3) с. від стрічки.

Крайна пора отямитись!

(Дальше).

Почало отже «Діло» і провідник опозиційних народовців п. Романчук вказувати на те, що «перший і найважнійший наш постулат, без котрого ніякі здобутки не можуть нас вдоволити, се в зміна системи. Коли се настане, то решта скорше, чи пізніше сама прийде! Цікаво однак пригадати, як «Діло» здефініювало сю зміну системи: «Зміна системи, писало «Діло» — се основна зміна наших відносин політичних в краю, се виконане в практиці всіх тих прав прислугуючих Русинам яко народности в конституційній державі на засадах повної рівноправності, се спиненє агресивности Поляків і зломанє їх верховодства — се запорученє всіх умовин розвитку народности рускої після їх питоменности без всякої опіки».

На се зовсім справедливо др. Франко в «Житю і Слові» замітив, що се стилістичний фаєрверк і більш нічого, бо се була би вже не зміна урядової системи, а зміна фактичних відносин сили політичної, се зрівнянє сил руских з польськими, зрівноваженє сили і впливу обох народностей в краю а доконати сего, щоби Русини в Галичині стали відразу рівно сильні, значить рівно багаті, рівно освічені, рівно вироблені соціально і політично, як Поляки, ніяке правительство зробити не може. Правительство може спиняти або прискорювати ріст, розвій народу, а з дитини зробити відразу дорослого мужа не потрафить. Значить, хоч би правительство в Галичині не було польське в австрійським мундурі, хоч би воно всіма силами сприяло Русинам, то й тоді не могло би зробити такої «зміни системи», як мріє ся «Ділу».

Такий отже стилістичний фаєрверк мав лише служити для оправданя скоку в бік від реальної політики, від позитивної роботи, від поступенних придбань до політики безплідної але популярної опозиції. Але й в тім опозиційнім напрямі роблено всілякі скоки і викрутаси та вихляси. Про консолідацію з москвофілами в марці 1893 року ми вже згадували в попередних числах. Пригадаємо справу коаліції славянської (в 1894—5) в парламенті. «Першим з Русинів, писала тоді «Правда», що розентузіязмував ся нею, був посол Романчук, а за ним пішло «Діло» і др. Олесницький. На вічах скликуваних в Стрию, Дрогобичі, Сколім, Жидачеві проголошувано, що єдине достойне становище руских послів в парламенті, се вступленє в члени славянської коаліції. Богато подібних людей так далеко розентузіязмувало ся для слав. коаліції, що явно голосили, що їх руска справа тепер не обходить, бо важнійшою для них є коаліція славянська! Др. Олесницький перепер 2/3 голосів на зборах «Народної Ради», що руский посол повинен належати до славянської коаліції».

Але не так довго тривало се одушевленє славянською коаліцією. В 1897 р. по виборах до державної ради дали ся опозиційні народовці (між ними др. Окуневський, др. Олесницький, др. Могильницький і багато інших) піврати москвофілам до спільної акції, котра увяла ся в спільній депутації до цісаря, а Мончаловський зараз зазначив дуже виразно ціль сеї депутації в своїй промові на пероні, при відїзді єї, що се «последний поклон Западу!» Москвофіли осягнули в части ціль свою, задемонструвати проти Австрії, розбудити в селянах переконанє, що тут нема чого сподівати ся, лише на батюшку можна покладати надії, а ті, що так одушевляли ся славянською коаліцією, віддали ся у Відні («Готель Унїон») під крила антисемітів і приймали навіть складки антисемітів на бідних руских селян, що їхали в депутації.

Колиж дійсно в 1897 р. утворив ся завязок такої славянської коаліції — «Славянський Союз», до котрого вступили послы Барвіньский, Вахнянин, Гробельский і інші, і сей Союз, як вже нераз було писано, допоміг до активованя рускої гімназії Франц Йосифа в Тернополі, телеграфічною дорогою в половині жовтня, тоді др. Окуневський, др. Яросевич і о. Танячкевич не хотіли не лише вступити до сего Союзу, але навіть піти на необов'язуючу спільну нараду із згаданми рускими послами, а удали ся на нараду із соціал-демократами під проводом д-ра Адлера і Пернерсторфера, а відтак гляділи підпори у німецьких людовців і Шенериянців. Така сама проява — гляданє опіки і піддержки між всінімцями, німецькими людовцями і соціал-демократами — виступила і в 1901 р., коли до парламенту знов війшов п. Романчук, давнійше прихильник славянської коаліції.

Зовсім отже справедливо каже «Діло», що політичні напрями і системи у нас міняють ся один по другім, що хопивши ся якої дороги, не видержуємо консеквентно і не даємо видати певних здецидованих результатів, що ми не політичні мужі а химерні діти. А до такої безнастанної зміни перли опозиційних народовців не лише москвофіли, котрі все хотіли в своїм інтересі доводити ad absurdum, але й радикали, котрі всякі придбаня як гімназії, школи взірцеві, руску катедру історії, печатанє всіх книжок шкільних в друкарні Товариства Шевченка, підмоги з фондів краєвих і державних для сего товариства і т. п. називали охланями, тріггелядами для послів, окрушниками і т. д. Так нпр. навіть др. Франко писав, що «треба справді пещячої вірности і податливости, щоби в тих субвенциях бачити певні і тривкі підвалини до нашого розвитку народного». Так писав др. Франко, коли був ще помічником в редакції Kurjer-a lwowskiego, але нині, коли головно удержанє своє черпає за наукові праці з тих субвенцій Наук. Товариства і коли погляне на ті всі виданя сего Товариства, котрі за десяток літ вийшли головно накладом сих субвенцій, певно не буде обставати при тім тривіаль-

нім пятнованю сеї політики, котра забезпечила фінансове становище Наук. Товариства ім. Шевченка. Є се лише доказ сеї невитревалости і непослідовности, яку так влучно схарактеризувало «Діло».

(Дальше буде).

Мобілізація кацапів.

Приняте о. Еффіновича, розбившого своєю кандидатурою солідарність сецесії, до складу руского соймового клубу ободрило знов кацапке львівське кодро, яке вже в посліднім часі чуло ся було зовсім вже ізольованим в народнім житю. «Галічанін» накликає тепер в ряді передових статей до мобілізації і борби з противником. Зі змісту тих статей виходить, що тим противником, який навязав борбу москвофілам, є не хто інший як «українці-сепаратисти», а спосіб борби має містити ся з одної сторони в прибілшеню «членов і деньгоф» москвофільському штабові, а з другої сторони в приборканю Поляків та наклоненю їх до уступок на річ «історическо-русской» партії.

Акція піднята на широку скалю, поражає своєю сьмілостю, до якої на жаль, ободрила їх хитка і безплянна політика націонал-демократів. Свого часу п. Барвіньский, видячи нагінку против свого вибору всеї кацапської черни та польських брідських підпайків, заявив в клубі послів-сецесіоністів, що він зрецигує з кандидатури, щоби бодай для народовця задержати брідський округ. Однак того зреченя не допущено і примушено п. Барвіньского кандидувати і для єдности і повного триумфу сецесії. Та мимо того не причинено ся нічим для підчертя єго вибору, а по довершенім факті розбитя сецесії кацапами, повинено ся до тої степені, що не тільки позабуто зовсім не давнійші заяви єдности сецесії, але ще і прийнято народного Еффіяльта до руского клубу.

Не диво, що се спонувало москвофілів піднести висше голову і змагати всею силою до здобутя репрезентації і. в державній раді, в тій благій певности, що як теперішні провідники соціал-демократів не будуть кацапському кандидатури робити серйозних перепон, так і по узисканю мандату притулять єго радо в рускім клубі державної ради. Тож ціле теперішнє змаганє кацапів предетавляє ся як вчасна асекурація мандатів при будучих парламентарних виборах. Круті стежки сеї акції постарасмо ся вказати на власних словах кацапського органу.

«Подєм національного духа — пише «Галічанін» — в середі руского населенія Галичини, поглибленіє національної мисли і сознавання всіми рускими патріотами необхідности борби, навязанної нам нашими противниками, доскажуть читателям «Галічаньна» ті аргументи, котрих ми в сей статі не висказали (будучі вибори до державної ради — Ред.), а котрі убудят наших єдиномишленников прийти Обществу «Русская Рада» во Львові є тою помощю, яка єму крайне необхідна і яка єму от сознательних руских людей, політически просвіщенних і образованих, слідує. В то время, когда одни из наших противников напрягают все свои усилия, дабы подорвать, ослабить, а по крайней мере искажить рускую мысль, другие же находятся в сте-

Господарські, промислові і торговельні вісти.

— В Товаристві обезпечень „Дністер“ видало в вересні с. р. 17.639 поліс з премією 160.878 К 30 с; від початку року до кінця вересня с. р. видано 136.563 важних поліс з премією 1,246.852 К. Попереднього року до кінця вересня було 111.309 важних поліс з премією 1,006.397 К; сего року є 25.254 поліс і 240.255 К премії більше. Інші приходи Товариства (з купонів, додатків до поліс, провізії реаскураційної і т. д.) вносять 115.270 К, разом мало Товариство до кінця вересня 1,362.122 К приходів.

Шкід в вересні зголошено 136 случаїв, з чого 89 в останніх днях вересня. Більші пожари були в Чернеліві 14 і в Настасові 12, тернопільського повіта, в Вербіжжї 17 шк., рудецького пов.

Всіх шкід від початку року по кінець вересня було 1699, з котрих 1679 вже виплачено з шкоди знаходять ся в ліквідації а виплату 17 відшкодовань на разі з причин правних здержано.

Сума всіх 1699 шкід з коштами ліквідації вносить 1,022.806 К, з того 534.288 К припадає на реаскурацію, а 488.516 К лишаєсь на власний рахунок Товариства. В р. 1903 було по кінець вересня 1448 шкід на 837.282 К, з того на реаскурацію припадало 432.021 К, а на власний рахунок лишалося 405.261 К.

Фонди Товариства вносять з кінцем вересня 1,112.544 К і зложені суть в цінних паперах і вкладках.

Львів, дня 10. жовтня 1904.

Дирекція.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівського універс., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні
ординує у внутрішніх недѣгах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

Беата і Гальшка

трагедія з другої половини XVI віку в 5 актах.
Ціна 1 К.

Ще в р. 1891. прихильно оцінена референтом краевого драматичного конкурсу, др. Евг. Олесницьким, а відтак перероблена наново, ся драма відзначає ся скондензованою акцією, трогачущими сценами і вірними характеристиками на тлі історичного кольориту. Тому і в читанню не тратить свого вражіння

Набути можна в Ставропільській книгарні у Львові.

В книгарні Товариства ім. Шеаченка в книгарні Ставропільській можна дістати отей праці видані проф. д-ром Ів. Коначом:

- Будучність гімназій. Ціна 1 К.
- Партийна політика і морал. Ц. 50 с.
- Родинне жите (під розвагу руским «соколкам і даннам»). Ц. 50 с.
- Соціалізм, етика і політика (під розвагу «старшим і молодшим»). Ц. 50 с.

Три перші праці зладжені на основі творів професора берлінського університету д-ра Фрідріха Паульзена.

ІДЬТЕ ЛИШЕНЬ на Гамбург!

лишуть своїм кривним і знакомим тії, котрі вже раз дорогу тую перебули.

Кораблі нашого товариства осягнули під зглядом скористи і безпеченства сьвітову славу. Подорож від границі прускої до Гамбурга триває лиш 20 годин, і коштує 9 злр. 80 кр., если подорож тую підняло. ся після наших вказівок. До Канади всилаємо наших пасажерів особними пароходами, котрі їдуть просто до Канади, і не треба нігде пересідати! Подорож до Канади і Америки є на Гамбург найкоротша і найдешевша.

Жадайте наших проспектів і цінників їди, котрі пересилаємо безплатно.

Руска кореспонденція! Рускі урядники!

Фальк & Со.

Hamburg, Americahaus
Raboisen u. Ferdinandstrasse

87 (55 ?)

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації «Руслана» та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на велнсьім папері виносить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 35 сот.)

Найновіший твір

Л. Лопатинського

ПАРАЦЯ

комедія в 3 актах зі співами

(з побуту літників)

відзначає ся невичірацям повняльним гумором і жвавим діяльогом. Ся комедія збогачує знатно галерию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішвість ситуацій і характерів розмішена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедія надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії унослідженням недотепю, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

— Ціна 2 кор. —

Набути можна у накладчика С. Горука у Львові, пл. Домбровського ч. 1, і в книгарнях.

Контора виміни
д. к. упр. гал. акц.
Банку
Гіпотечного
купує і продає
всякі
панери цінні
і МОНЕТИ
по найдешевшім курсі
денним не числячи ніякої
провізії.

Товариство „Просьвіта“ у Львові

підняло ся в сьім році видання, якого потреба для всеї нашої суспільности дуже діймаючо дає ся відчувати. Іменно під редакцією голови Товариства «Просьвіти» проф. Юліяна Романчука мають видавати ся твори наших найзнаменитіших письменників в цілі їх спонуляризованія. Перша книжка, яко том I. „Рускої письменности“, обнятою творі Котляревського, Артемовського-Гулана (межи ними і зовсім ще незнані) і Гребінки, з портретами і короткими життєписами авторів вже появиля ся і продає ся в гарній оправі по 1 кор., в найгарнійшій оправі 1-50 кор. На пересилку поштовою долучити треба 30 сот. більше. Всилає ся тільки за попередним надісланем гроший або за побранем поштовим (Nachnahme).

Позаяк наклад вносить всего 3000 примірників, проте просимо спішити ся з замовленнями.

Дістати можна в Канцелярії Товариства „Просьвіти“ у Львові, Ринок 10.

ОБЕЗПЕЧАЙТЕ БУДИНКИ, ДВИЖИМОСТИ, ЗБІЖЕ І ПАШУ

проти огневих шкід

в одинокім рускім Товаристві асекураційнім

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР опирає ся на взаємности членів, то значить, звертає членам щорічну чисту надвижку. Звороти виносили за р. 1900, 1901 і 1902 суму 219.332 кор. т. є 8%.

ШКОДИ ліквідує ДНІСТЕР скоро при участі місцевих членів і делегатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодовань на суму 4,161,669 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кінцем 1903 р. вносять 1.013.691 кор. і уміщені в пуілярних цінних паперах.

ПОЛІСИ ДНІСТРА приймає при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

АГЕНЦІЇ ДНІСТРА знаходять ся у всіх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через агента; ДНІСТЕР уділяє агенції господарям, де еще на більший округ нема агенції. Агенти заробили вже 537.815 кор. провізії.

НА ЖИТЕ треба обезпечити ся через ДНІСТЕР в Товаристві краківскім; власпу провізії від таких обезпечень дає ДНІСТЕР на рускі добродійні цілі; тому на жите обезпечайте ся тільки через ДНІСТЕР.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“

у Львові, ринок 10, в домі «Просьвіти».